

Asia: Asia: VN/11401/2022

Lausuntopyyntö: luonnos hallituksen esitykseksi patenttilaiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työurallani yli 30 vuoden ajan olen ollut tekemisissä alkavien yrittäjien, toimivien yritysten sekä vapaiden keksijöiden ja työsuhdekeksijöiden kanssa. Patenttilaissa ja -asetuksessa sekä PRH:n käytännöissä on ollut kaksi käytännön toimintaa haittaavaa epäselvyyttä. Ne koskettavat patenttihakemuksen tekemisen määräytymistä ja etuoikeuden saamista.

Arkikielessä patenttia "haetaan" ja sille annetaan hakemusnumero ja -päivämäärä. Kun lakitekstiä luetaan tarkasti, ei voida kuitenkaan olla varmoja, että vaikka hakemus sisällöllisesti olisi riittävä, sille annetaan tekemispäivä. Yhtenä muodollisena puutteena katsotaan nimittäin myös hakemusmaksun suorittaminen. Keksijän tavoitteena on usein saada aikaan riittävän tasoinen patenttihakemus etuoikeuden turvaamiseksi. Lain mukaan se edellyttää nimenomaan tekemispäivän määräytymistä. Toisaalta laki määrittelee etuoikeuden turvan ilman erillistä mainintaa hakemusmaksusta mutta tekemispäivä sitä puolestaan edellyttäisi.

Patenttitoimistot ovat vuosikymmeniä toimineet sen ajatuksen mukaan, että etuoikeuden saavuttaminen ei edellytä hakemusmaksun suorittamista. Toimitaan esim. siten, että tilanteen niin vaatiessa jätetään muodollisesti puutteellinen patenttihakemus ja samalla pyydetään jättämään se sillensä. Meillä kun ei ole Provisional hakemusmenettelyä US-tapaan. PRH on myös etuoikeustodistuksen aina antanut vaikka hakemusmaksua ei olisi suoritettu. Tämä epävarmuus estää keksijöitä hyödyntämästä etuoikeusmenettelyä. Sitä tarvitaan silloin, kun halutaan turvata omat oikeudet keksintöön edes jollain tasolla silloin, kun ollaan menossa lisenssineuvotteluun tai esittelemään keksintöä messuille. Vaikka hakemusmaksu ei suuri olekaan, monille keksijöille se on liikaa ja moni innovaation alku jää lähtökuoppiinsa.

Esitän hartaana toiveena, että selkiytettäisiin etuoikeuden saavuttamisen edellytykset, kuuluuko siihen hakemusmaksun maksaminen vai ei. Jos edellytyksenä edelleen pidetään tekemispäivän määräytymistä, edellyttääkö se hakemusmaksua vai ei. Kansalaisen oikeustajuun tuskin mahtuu se,

että patentin hakeminen ei ole sama asia kuin sen tekeminen ja että etuoikeudesta ei voi olla etukäteen varma, vaikka käytäntö on sen todistanut... mutta mikään ei takaa sitä, että se toimii kunkin omalla kohdalla, kun laki antaa ymmärtää hiukan toisin. Näin etuoikeusmenettelyä ei voida "markkinoida".

Lisäksi toivon, että hyödyllisyysmallihakemuksesta saatava etuoikeus patenttiin ilmaistaisiin selvästi. Kun aikoinaan hyödyllisyysmallijärjestelmä luotiin, ajateltiin sen sijoittuvan mallioikeuden ja patentin "välimaastoon". Käytännössä pikkupatentti on kuitenkin enemmän patenttia kuin mallia vastaava. Kuitenkin myös mallioikeushakemuksessa saatetaan ilmaista keksinnöllisiä piirteitä. Jos olisi mahdollista ulottaa etuoikeusmenettely myös mallihakemukseen, siitä olisi merkittävä etu innovaattoreille. Se tarjoaisi mallioikeuden suojan heti ja mahdollistaisi patenttihakemuksen jättämisen etuoikeuden puitteissa vielä 12 kk ajan.

Jos etuoikeusmenettely olisi selkeä, se generoisi runsaasti keksintöjä liikkeelle. Moni vapaan keksijän idea voisi johtaa tuotteistamiseen toimivassa yrityksessä mutta idean varastamisen pelossa sitä ei uskalleta esittää. Patenttihakemuksen laatiminen perustasolla on kaikkien opittavissa ja etuoikeuden turvin voisi keksimistä harjoittaa jatkuvasti ja käydä vuoropuhelua yritysten kanssa lisensoinnista. Joskus myös etuoikeuspäivämäärä on ollut ratkaiseva yritysten välisessä innovaatiokilpailussa.

Hynynen Jouni
Keski-Suomen ELY - E-vastuualue